

555.
OBWIESZCZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 25 sierpnia 1936 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej.

Na podstawie art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 czerwca 1934 r. w sprawie zmiany przepisów o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr 80, poz. 743) oraz art. 122 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976) ogłaszam jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 86) z uwzględnieniem zmian i uzupełnień, wprowadzonych:

1) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 202),

2) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczym (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 69, poz. 437),

3) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. — Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 314),

4) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341),

5) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 342),

6) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 marca 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz marynarki handlowej (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 366),

7) ustawą z dnia 21 lutego 1930 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 124),

8) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1930 r. o ustroju m. Gdyni (Dz. U. R. P. Nr 80, poz. 630),

9) ustawą z dnia 17 lutego 1932 r. w sprawie zmian w ustawie o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisji ziemskich (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 129),

10) ustawą z dnia 14 marca 1932 r. o zarobkowym przewozie osób i towarów pojazdami mechanicznymi (Dz. U. R. P. Nr 32, poz. 336),

11) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 479),

12) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. o ustanowieniu urzędu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 480),

13) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 czerwca 1932 r. o przekazaniu zakresu działania w sprawach emigracyjnych Ministrowi Spraw Zagranicznych i o zniesieniu Urzędu Emigracyjnego (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 492),

14) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. — Prawo o wykroczeniach (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 572),

15) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. — Kodeks postępowania karnego (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr 83, poz. 725),

16) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 87, poz. 737),

17) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1932 r. w sprawie zmiany właściwości niektórych władz w zakresie podziału administracyjnego Państwa (Dz. U. R. P. Nr 109, poz. 895),

18) ustawą z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294),

19) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o zniesieniu państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami (Dz. U. R. P. Nr 84, poz. 621),

20) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o zespoleniu urzędów ziemskich z władzami administracji ogólnej i organizacji komisji ziemskich (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 635),

21) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663),

22) rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach, urzędach, zakładach i instytucjach państwowych (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 780),

23) ustawą z dnia 9 marca 1934 r. o oznaczaniu wyrobów wytwórczości polskiej (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 273),

24) ustawą z dnia 15 marca 1934 r. — Ordynacja Podatkowa (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 14, poz. 134),

25) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 czerwca 1934 r. w sprawie zmiany przepisów o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr 80, poz. 743),

26) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o połączeniu Funduszu Bezrobocia z Funduszem Pracy (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 849),

27) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o osobistych świadczeniach wojennych (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 858),

28) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976),

29) ustawą konstytucyjną z dnia 23 kwietnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 227).

Minister Spraw Wewnętrznych: *Stawoj Składkowski*

Załącznik do obw. Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 25 sierpnia 1936 r. (poz. 555).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 19 stycznia 1928 r.

o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

Art. 1.

Utrzymuje się istniejący obecnie podział terytorjalny Państwa dla celów administracji ogólnej na województwa, powiaty i gminy.

Sprawę przeprowadzania zmian w tym podziale regulują osobne przepisy.

Art. 2.

Władzami administracji ogólnej są:

1) wojewodowie, Komisarz Rządu na m. st. Warszawę, starostowie powiatowi i starostowie grodzcy;

2) organa związków samorządu terytorjalnego, które spełniają zadania administracji ogólnej w zakresie, ustalonym przez rozporządzenie niniejsze oraz inne przepisy prawne.

Art. 3.

(1) Właściwość miejscowa władz, wymienionych w art. 2, obejmuje ich okrąg administracyjny, o ile rozporządzenie niniejsze nie przewiduje wyjątków.

(2) Organa, których zakres czynności obejmuje dwa lub więcej okręgów administracyjnych, podlegają pod względem osobowym tej władzy administracji ogólnej, w której okręgu mają swoją siedzibę urzędową, pod względem służbowym zaś tym władzom, na których obszarach spełniają czynności urzędowe.

(3) W sprawach administracji reform rolnych, dotyczących obszaru położonego w dwu lub więcej powiatach względnie województwach, właściwy będzie starosta, względnie wojewoda, wyznaczony w każdym poszczególnym przypadku przez władzę bezpośrednio wyższą.

Art. 4.

Właściwość rzeczową i sposób działania władz, wymienionych w art. 2, określają istniejące w tej mierze przepisy ze zmianami, wynikającymi z rozporządzenia niniejszego.

Art. 5.

(1) Wojewodowie, Komisarz Rządu na m. st. Warszawę, starostowie powiatowi i starostowie grodzcy działają pod osobistą odpowiedzialnością samodzielną i jednoosobowo, z zastrzeżeniem kolegielnego załatwiania spraw stosownie do postanowień rozporządzenia niniejszego, względnie innych przepisów prawnych.

(2) Ustrój organów, oznaczonych w p. 2 art. 2, określają obowiązujące w tej mierze przepisy.

Art. 6.

Sprawę orzekania przez sądy administracyjne o legalności aktów administracyjnych ureguluje osobna ustawa; do tego czasu pozostają w mocy obowiązujące przepisy prawne ze zmianami, wynikającymi z rozporządzenia niniejszego.

Rozdział II.

Wojewodowie.

Art. 7.

Na czele województwa stoi wojewoda, mianowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych, uchwalony przez Radę Ministrów.

Art. 8.

Wojewoda podlega pod względem osobowym Ministrowi Spraw Wewnętrznych, pod względem służbowym zaś, zależnie od rodzaju spraw, wchodzących w zakres jego działania, Prezesowi Rady Ministrów oraz poszczególnym ministrom, właściwym dla danego działu administracji.

Art. 9.

Wojewoda jest na obszarze województwa:

1) przedstawicielem Rządu, sprawującym z tego tytułu funkcje, przekazane mu rozporządzeniem niniejszym lub specjalnie zlecone przez Rząd;

2) szefem administracji ogólnej, t. j. administracji spraw wewnętrznych oraz innych działów administracji, bezpośrednio zespolonych we władzach administracji ogólnej (art. 27).

Stanowisko wojewody jako przedstawiciela Rządu.

Art. 10.

Jako przedstawiciel Rządu wojewoda ma obowiązki i prawo:

1) wyłącznego reprezentowania Rządu przy uroczystych wystąpieniach, o ile Prezes Rady Ministrów nie wyśle osobnego delegata;

2) uzgadniania działalności całej administracji rządowej na obszarze województwa w myśl zasadniczej linii działalności Rządu;

3) ogólnego nadzoru nad sprawami osobowymi funkcjonariuszów państwowych ze stanowiska wymogów bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego;

4) uzgadniania działalności administracji cywilnej, jako też interesów gospodarczych województwa, z potrzebami obrony Państwa.

Art. 11.

(1) Naczelnicy wszystkich władz i urzędów rządowych, podległych bezpośrednio władzom centralnym, są obowiązani uzgadniać z wojewodą projekty swoich zarządzeń natury ogólnej lub też takich, które mają szczególne znaczenie dla polityki Rządu na obszarze województwa.

(2) W sprawach, o których mowa w ust. 1, wojewodzie przysługuje również prawo występowania wobec właściwej władzy z inicjatywą wydania przez nią zarządzenia.

(3) O ile w sprawach, wynikających z postanowień artykułu niniejszego, nie dojdzie do uzgodnienia poglądów wojewody i naczelnika właściwej władzy, rozstrzyga w tym względzie właściwy minister.

(4) Przepisy artykułu niniejszego nie dotyczą wypadków, w których poszczególne władze wydają zarządzenie na podstawie specjalnego polecenia otrzymanego od właściwego ministra.

Art. 12.

(1) Wojewoda jest uprawniony żądać wyjaśnień od naczelników władz i urzędów rządowych oraz zakładów państwowych położonych na obszarze województwa.

(2) W wypadkach szczególnie ważnych, gdy zwłoka zagraża interesowi publicznemu, wojewoda może osobiście wejść w tok spraw tych instytucji, z wyjątkiem zakładów naukowych i przedsiębiorstw państwowych.

Art. 13.

(1) Na zaproszenie wojewody i pod jego przewodnictwem naczelnicy władz i urzędów rządowych, podlegających bezpośrednio władzom centralnym a nie zespolonych z administracją ogólną, odbywają okresowe zebrania w celu stałego uzgadniania działalności wszystkich działów administracji rządowej między sobą i z zasadniczą linią działalności Rządu. W wyjątkowych wypadkach zebrania takie mogą się odbywać wspólnie dla kilku województw.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami wyda regulamin tych zebrań.

Art. 14.

(1) We wszystkich działach administracji rządowej nie zespolonych z administracją ogólną, wojewoda jest uprawniony uczestniczyć osobiście w posiedzeniach wszystkich kolegialnych organów administracyjnych (rad, komisji itd.), działających na obszarze województwa, zabierać głos poza zwykłą kolejną mówców, a także objąć przewodnictwo obrad.

(2) O ile wojewoda przewodniczy, wchodzi on we wszystkie prawa i obowiązki przewodniczącego, przewidziane w przepisach o ustroju tych organów kolegialnych.

(3) Rada Ministrów jest uprawniona w drodze rozporządzenia wydawać w razie potrzeby przepisy, mające na celu dostosowanie postanowień dotychczas obowiązujących do przepisów artykułu niniejszego.

(4) Przepisy artykułu niniejszego nie dotyczą w żadnym razie podatkowych komisji odwoławczych, organów ubezpieczeń społecznych (art. 27) oraz komisji rozjemczych, powoływanych w zatargach o pracę i płacę.

Art. 15.

(1) Przyjęcie do służby państwowej osób, podlegających przepisom o państwowej służbie cywilnej, wymaga przedniego zasięgnięcia opinii właściwego wojewody.

(2) O ile chodzi o inne osoby, opinia właściwego wojewody winna być zasięgnięta przed uzyskaniem charakteru funkcjonariusza stałego.

Art. 16.

(1) We wszystkich działach administracji rządowej wyznaczanie funkcjonariuszów na stanowiska samoistne lub kierownicze, z wyjątkiem funkcjonariuszów władz centralnych, wymaga przedniego zasięgnięcia opinii właściwego wojewody.

(2) O ile wyznaczenie nie należy do kompetencji władzy naczelnej, może być w razie ujemnej opinii wojewody dokonane dopiero na skutek decyzji właściwego ministra.

Art. 17.

W wypadkach, przewidzianych w art. 15 i 16, właściwym do wyrażenia opinii jest wojewoda tego województwa, w którego obrębie ma być obsadzone stanowisko.

Art. 18.

(1) Każda władza rządowa jest obowiązana bezzwłocznie rozpatrzyć skierowany do niej wniosek właściwego wojewody o usunięcie lub przeniesienie podległego tej władzy funkcjonariusza pełniącego funkcję na terenie województwa.

(2) O ile odnośna władza uzna wniosek za nieuzasadniony, winna przedłożyć sprawę do decyzji właściwemu ministrowi.

Art. 19.

Odnaczenia (ordery, krzyże, medale), z wyjątkiem orderów i odznaczeń za zasługi wojskowe oraz odznaczeń funkcjonariuszów władz centralnych, mogą być nadawane jedynie po uprzednim zasięgnięciu opinii właściwego wojewody.

Art. 20.

(1) Rada Ministrów może w drodze uchwały upoważniać wszystkich lub poszczególnych wojewodów, na czas określony lub do odwołania, do żądania wstrzymania całkowitego lub częściowego wykonania:

- a) zarządzeń władz centralnych, które wojewoda uważa za sprzeczne z równoczesnymi zarządzeniami innej władzy centralnej albo też za niekorzystne dla Państwa wobec zmiany stanu faktycznego, w zarządzeniu nie uwzględnionej;
- b) zarządzeń władz i urzędów rządowych na obszarze województwa, które wojewoda uważa za wyraźnie sprzeczne z zasadami, wytkniętymi przez władze centralne, albo za niedopuszczalne z innych powodów, wymienionych pod lit. a) ustępu niniejszego.

(2) W razie niezgodnienia poglądów między wojewodą a właściwym naczelnikiem władzy rozstrzyga w tym względzie właściwy minister.

Art. 21.

(1) Uprawnienia wojewody, przewidziane w art. 11, 12, 14, 15, 16, 18 i 20, nie odnoszą się do administracji wojskowej.

(2) W zebraniach, przewidzianych w art. 13, dowódcy okręgów korpusów mogą brać udział za zezwoleniem Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 22.

(1) Uprawnienia wojewody, przewidziane w art. 11, 12, 14, 15, 16, 18 i 20, nie odnoszą się do sędziów oraz wszystkich funkcjonariuszów wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa.

(2) W zebraniach, przewidzianych w art. 13, biorą udział przedstawiciele prokuratury, prezesi sądów zaś mogą brać udział za zezwoleniem Ministra Sprawiedliwości.

Art. 23.

(1) Uprawnienia wojewody, przewidziane w art. 11, w ust. 2 art. 12, w art. 14, 15, 16, 18 i 20, nie odnoszą się do administracji oświecenia publicznego.

(2) W zebraniach, przewidzianych w art. 13, kuratorowie okręgów szkolnych mogą brać udział.

(3) Uprawnienia, przysługujące wojewodzie w myśl art. 12, nie dotyczą spraw o charakterze ściśle naukowym i dydaktyczno - pedagogicznym.

(4) W dziale kolejnictwa uprawnienia, przysługujące wojewodzie w myśl art. 11, 12 i 20, nie dotyczą spraw technicznych i bezpieczeństwa ruchu kolejowego.

Art. 24.

W stosunku do spraw wojskowych (art. 10 p. 4) wojewoda, niezależnie od obowiązków, ciążących na administracji ogólnej w zakresie uzupełnienia i zaopatrzenia armii, jako też spraw współdziałania sił zbrojnych z władzą cywilną dla uśmierzenia rozruchów lub przymusowego wykonywania przepisów prawnych:

1) czuwa nad należyтым uwzględnieniem interesów obrony Państwa przez wszystkie działy administracji;

2) inicjuje i kieruje współdziałaniem czynników społecznych w akcji przygotowania obrony Państwa, przysposobienia wojskowego oraz opieki nad żołnierzem;

3) czuwa w porozumieniu z właściwymi władzami wojskowymi nad należyтым uwzględnieniem przez dowództwa i zarządy wojskowe interesów gospodarczych województwa i jego mieszkańców.

Art. 25.

(1) Na wypadek częściowej lub całkowitej mobilizacji, albo w innych wypadkach, w których ze względu na interes Państwa Rada Ministrów uzna to za konieczne, w szczególności na wypadek ogłoszenia stanu wyjątkowego, wojewoda od dnia, wskazanego uchwałą Rady Ministrów, obejmuje naczelne kierownictwo całej administracji rządowej na obszarze województwa, z wyjątkiem administracji wojsko-

wej oraz administracji wymiaru sprawiedliwości, kolejnictwa oraz poczt i telegrafów.

(2) W tym charakterze sprawuje on czynności zwierzchnika wszystkich władz, urzędów i organów rządowych oraz jest służbowym przełożonym ich funkcjonariuszów za pośrednictwem naczelników tych władz i urzędów.

Art. 26.

(1) We wszystkich sprawach, wynikających ze stanowiska wojewody jako przedstawiciela Rządu (art. 10 — 25), służy wojewodzie prawo bezpośredniego porozumiewania się ze wszystkimi władzami, zarówno centralnymi jak lokalnymi, w szczególności prawo bezpośredniego przedkładania spostrzeżeń i wniosków właściwym ministrom.

(2) Uprawnienia wojewody, wynikające z art. 10 — 26, są uprawnieniami, ściśle przywiązanymi do stanowiska i przysługują wyłącznie wojewodzie lub urzędnikowi, który pełni funkcje wojewody.

(3) Ilekroć wojewoda na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego wkracza w dziedzinę spraw, nie należących do zakresu administracji ogólnej, nie przysługuje mu prawo wydawania orzeczeń i zarządzeń, wyjąwszy wypadki, w których przepisy prawne wyraźnie inaczej stanowią.

Stanowisko wojewody jako szefa administracji ogólnej.

Art. 27.

Do zakresu działania wojewody jako szefa administracji ogólnej należą wszystkie sprawy:

1) administracji spraw wewnętrznych, t. j. administracji z zakresu działania bezpośrednio podległego Ministrowi Spraw Wewnętrznych;

2) administracji przemysłu i handlu, z wyjątkiem spraw przekazanych administracji górniczej, urzędowi probierczym i służbie legalizacji narzędzi mierniczych oraz władzom i urzędowi morskim;

3) administracji rolnictwa i reform rolnych z wyjątkiem administracji lasów państwowych, państwowych zakładów chowu koni, państwowych instytutów i zakładów badawczonaukowych oraz innych spraw, które stosownie do obowiązujących przepisów wojewodzie nie podlegają;

4) administracji opieki społecznej z wyjątkiem spraw przekazanych inspekcji pracy; stosunek wojewody do spraw ubezpieczeń społecznych i do Funduszu Pracy regulują osobne przepisy;

5) administracji komunikacji z wyjątkiem kolejnictwa; stosunek wojewody do spraw lotnictwa cywilnego regulują osobne przepisy;

6) administracji wyznań religijnych i oświecenia publicznego w zakresie spraw wyznaniowych oraz spraw sztuki i kultury (ochrona zabytków, ochrona przyrody itd.);

7) administracji skarbowej w zakresie spraw daniny lasowej oraz pomocy państwowej na odbudowę budynków zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych;

8) poza wymienionymi w punktach 1 — 7, w których wojewoda jest właściwy na podstawie przepisów specjalnych.

Art. 28.

(1) Sprawy, wymienione w art. 27, wojewoda załatwia przy pomocy urzędu wojewódzkiego, władz administracji ogólnej (art. 2) oraz innych władz, urzędów i organów, podległych na obszarze województwa wojewodzie.

(2) Dla wykonywania specjalnych robót i ich administracji właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych mogą — w zakresie działania przekazanym im rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. w sprawie zniesienia urzędu Ministra Robót Publicznych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 479) — tworzyć organa technicznobudowlane nie zespolone z władzami administracji ogólnej.

Art. 29.

W zakresie spraw administracji ogólnej, wymienionych w art. 27, wojewoda jest:

- 1) odpowiedzialnym wykonawcą zleceń właściwych ministrów;
- 2) służbowym zwierzchnikiem odnośnych władz, urzędów i organów oraz przełożonym funkcjonariuszów tych władz, urzędów i organów;
- 3) organem zarządzającym, orzekającym, rozstrzygającym i stawiającym wnioski;
- 4) przewodniczącym wszystkich organów kolegialnych (rad, komisji itd.), powołanych przez obowiązujące przepisy do współdziałania w powyższych działach administracji rządowej.

Art. 30.

Wojewoda mianuje, przenosi na inne miejsce służbowe, zwalnia oraz przenosi w stan spoczynku w ramach obowiązujących przepisów podległych mu funkcjonariuszów.

Art. 31.

Wojewoda spełnia swoje zadania jako szef administracji ogólnej przez:

- 1) udzielanie wskazówek i poleceń władzom administracji ogólnej oraz innym władzom i urzędom, jemu podległym;
- 2) rozstrzyganie odwołań od orzeczeń i zarządzeń władz powiatowych, organów ustrojowych związków samorządowych oraz innych władz i urzędów, wojewodzie podległych, w ramach przepisów prawnych, regulujących właściwość i tok instancji w postępowaniu administracyjnym;
- 3) wydawanie orzeczeń i zarządzeń w I instancji w wypadkach, przewidzianych przez przepisy prawne;
- 4) wykonywanie nadzoru nad działalnością władz administracji ogólnej oraz innych władz i urzędów, wojewodzie podległych; decyzje tych władz i urzędów wojewoda może uchylać z urzędu lub zmieniać w drodze nadzoru w wypadkach, przewidzianych przez przepisy prawne;
- 5) przez wydawanie powszechnie obowiązujących rozporządzeń (art. 108 — 113).

Art. 32.

- (1) Zastępcą wojewody jest wicewojewoda.
- (2) Wicewojewodę mianuje Minister Spraw Wewnętrznych za zgodą Prezesa Rady Ministrów.

(3) Wicewojewoda zastępuje wojewodę w zakresie ustalonym przez rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

(4) Jeżeli wojewoda nie może pełnić obowiązków służbowych, zakres zastępstwa rozciąga się na wszystkie czynności spełniane przez wojewodę.

Urząd wojewódzki.**Art. 33.**

Wszyscy funkcjonariusze w urzędzie wojewódzkim oraz we władzach i urzędach rządowych, podległych wojewodzie, są na etacie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, z wyjątkiem funkcjonariuszów fachowych, pozostających na etatach innych ministerstw a przydzielonych do załatwiania spraw, wymagających zawodowej wiedzy fachowej.

Art. 34.

Funkcjonariuszami fachowymi w rozumieniu art. 33 są funkcjonariusze piastujący takie stanowiska służbowe, których zajmowanie zależy od wykazania się specjalnym teoretycznym wykształceniem fachowym z wyłączeniem wykształcenia prawniczego, o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi wyjątków (art. 117).

Art. 35.

Wewnętrzna organizacja urzędów wojewódzkich opiera się na następujących zasadach:

- 1) urzędy wojewódzkie dzielą się na niezbędną ilość wydziałów;
- 2) wydziały dzielą się w razie koniecznej potrzeby na oddziały;
- 3) w poszczególnych wydziałach łączy się w miarę możliwości sprawy jednorodne pod względem prawnym względnie faktycznym;
- 4) w jednym wydziale łączy się sprawy, dotyczące organizacji administracji wojewódzkiej, a w szczególności: sprawy osobowe, budżetowe, gospodarcze, inspekcyjne i nadzoru nad tokiem urzędowania, jako też sprawy, wynikające ze stanowiska wojewody jako przedstawiciela Rządu; sprawy funduszu obrotowego reformy rolnej są załatwiane w urzędzie wojewódzkim łącznie ze sprawami administracji reform rolnych;
- 5) zakres czynności poszczególnych wydziałów i oddziałów oraz zakres odpowiedzialności funkcjonariuszów poszczególnych kategorii i stanowisk, zarówno kierowniczych jak podwładnych, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonariuszów fachowych (art. 34 i 117), będzie szczegółowo ustalony w sposób określony w artykule następnym.

Art. 36.

(1) W ramach zasad ustalonych w art. 35 Minister Spraw Wewnętrznych wydaje w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami przepisy, dotyczące organizacji urzędów wojewódzkich i trybu załatwiania spraw w tych urzędach.

(2) Na podstawie tych przepisów każdy wojewoda ustala statut organizacyjny i szczegółowy podział czynności urzędu wojewódzkiego i ogłasza w „Dzienniku Wojewódzkim”.

Art. 37.

(1) Właściwi ministrowie mogą przeprowadzać przez swoich delegatów lustrację czynności funkcjonariuszów pozostających na ich etacie, jako też w zakresie spraw swego działu lustrację czynności poszczególnych wydziałów i oddziałów urzędu wojewódzkiego oraz władz i urzędów wojewodzie podległych.

(2) O rozpoczęciu lustracji i jej wyniku delegat zawiadamia wojewodę.

Art. 38.

(1) Wojewoda wydaje pismo urzędowe „Dziennik Wojewódzki”.

(2) Rozporządzenia, obwieszczenia i inne akty władz administracji ogólnej oraz władz i urzędów rządowych z wyjątkiem centralnych, które w myśl obowiązujących przepisów mają być podawane do wiadomości publicznej na obszarze województwa, mają być ogłaszane w „Dzienniku Wojewódzkim”, o ile rozporządzenie niniejsze nie przewiduje wyjątków (art. 120).

(3) Moc obowiązująca powyższych aktów, o ile jest zależna od ich ogłoszenia, rozpoczyna się w terminie, w aktach tych podanym, a w braku oznaczenia takiego terminu — po upływie 14 dni od dnia wydania odnośnego numeru „Dziennika Wojewódzkiego”.

Art. 39.

(1) Rada Ministrów ustali, które władze, urzędy i organa rządowe oraz samorządowe będą obowiązywać prenumerować „Dziennik Wojewódzki”.

(2) „Dziennik Wojewódzki” może prenumerować także każdy inny urząd oraz osoby fizyczne i prawne.

Rozdział III.

Wojewódzkie organa kolegialne.

Art. 40.

Do współdziałania z wojewodą w wykonywaniu zadań administracji ogólnej w zakresie ustalonym przez przepisy prawne, powołuje się czynnik obywatelski, reprezentowany przez organa samorządu wojewódzkiego.

Art. 41.

Do czasu zorganizowania samorządu wojewódzkiego, tworzy się przy wojewodzie radę wojewódzką i wydział wojewódzki, które współdziałają z wojewodą w wykonywaniu jego zadań w zakresie administracji ogólnej, stosownie do postanowień rozporządzenia niniejszego i innych przepisów prawnych.

Art. 42.

(1) Rada wojewódzka składa się z członków, wybranych przez rady powiatowe i rady miejskie miast, wydzielonych z powiatowych związków samorządowych, na obszarze województwa, po jednym przez każdą radę powiatową względnie radę miejską.

(2) W skład rady wojewódzkiej może wejść każdy mieszkaniec odnośnego powiatu względnie miasta, który może być członkiem rady gminnej

względnie miejskiej, z wyjątkiem czynnych funkcjonariuszów administracyjnych państwowych oraz samorządowych.

(3) Powyższe ograniczenie nie odnosi się do funkcjonariuszów rządowej administracji centralnej.

Art. 43.

(1) Mandat członka rady wojewódzkiej trwa tak długo, jak długo trwa kadencja organu, który dokonał wyboru.

(2) Na miejsce opróżnione w czasie trwania kadencji dokonywa się wyboru uzupełniającego.

Art. 44.

(1) Posiedzenia rady wojewódzkiej odbywają się przynajmniej raz na rok.

(2) Wojewoda zwołuje posiedzenia rady i sprawuje przewodnictwo.

(3) Zastępcą przewodniczącego jest wicewojewoda.

(4) Na zaproszenie, względnie za zgodą wojewody, mogą brać udział w obradach bez prawa głosowania przedstawiciele władz, podległych bezpośrednio władzom centralnym, a nie zespolonych z administracją ogólną, jako też urzędnicy podlegli wojewodzie.

(5) Do prawomocności uchwał rady niezbędna jest obecność przewodniczącego i połowy ogólnej liczby członków rady; uchwały zapadają większością głosów obecnych członków rady; przewodniczący nie głosuje.

Art. 45.

Przynajmniej raz na rok wojewoda obowiązany jest na posiedzeniu rady przedstawić sprawozdanie o ogólnym stanie województwa, działalności administracji państwowej na obszarze województwa w ciągu ostatniego roku i ważniejszych zamierzeniach na przyszłość, tudzież wysłuchać opinii rady co do ogólnych potrzeb województwa oraz projektów, zarówno przedłożonych radzie przez wojewodę, jak i zgłoszonych przez członków rady.

Art. 46.

(1) Rada wojewódzka jest organem opiniodawczym.

(2) Rada wojewódzka opiniuje na żądanie wojewody w sprawach natury ogólnej, należących do kompetencji wojewody, a dotyczących ludności całego województwa lub poszczególnych jej grup.

(3) Dla opracowania opinii i projektów w poszczególnych sprawach rada może wybierać specjalne komisje.

(4) O ile sprawa jest pilna albo mniejszej wagi, wojewoda może zamiast opinii rady zasięgnąć opinii wydziału wojewódzkiego.

Art. 47.

(1) Wypadki, w których rada wojewódzka współdziała z głosem stanowczym, określają przepisy prawne.

(2) Sprawy, w których rada wojewódzka współdziała z głosem stanowczym, wojewoda może przekazać wydziałowi wojewódzkiemu, jeżeli zwłoka, związana ze zwołaniem rady, zagraża interesowi publicznemu lub jeżeli posiedzenie rady, na którego

porządku dziennym postawiono daną sprawę, nie doszło do skutku z braku kompletu członków, albo wreszcie jeżeli rada, mimo wezwania, ostatecznej uchwały nie powzięła.

Art. 48.

- (1) W skład wydziału wojewódzkiego wchodzi:
  - a) wojewoda względnie wicewojewoda jako przewodniczący;
  - b) dwaj inni urzędnicy państwowi, z których jednego wyznacza i odwołuje Minister Spraw Wewnętrznych, drugiego zaś powołuje się według zasad określonych w art. 51 i 119 ust. 2;
  - c) trzech członkowie, wybrani przez radę wojewódzką w głosowaniu stosunkowym spośród mieszkańców województwa, posiadających bierne prawo wyborcze do rady wojewódzkiej (art. 42).
- (2) Oprócz trzech członków rada wojewódzka wybiera w oddzielnym głosowaniu trzech zastępców. Każdy członek wydziału z wyboru ma swego zastępcę, którego wyznacza się według stosunku otrzymanych głosów.

Art. 49.

- (1) Wybrani członkowie wydziału wojewódzkiego pełnią swoje funkcje przez przeciąg lat czterech, względnie aż do czasu dokonania przez radę wojewódzką wyboru następców.
- (2) Gdy mandat członka wydziału wygaśnie z innych powodów, aniżeli rozwiązanie wydziału lub upływ kadencji, miejsce jego w wydziale zajmuje zastępca.

Art. 50.

Jeżeli wskutek nowych wyborów do rad powiatowych, względnie rad miejskich, skład rady wojewódzkiej zmieni się więcej niż w połowie (art. 42), wojewoda zarządzi nowe wybory członków wydziału wojewódzkiego i ich zastępców przez radę wojewódzką przed upływem czterolecia.

Art. 51.

- (1) Ilekroć wydział wojewódzki jest powołany do zatwierdzania uchwał związków samorządowych (art. 55 p. 1) w sprawach finansowych, które według dotychczasowych przepisów prawnych zatwierdzał wojewoda w porozumieniu z dyrektorem izby skarbowej, wchodzi jako drugi urzędnik w wydziale wojewódzkim (art. 48 ust. 1 lit. b) dyrektor izby skarbowej lub inny urzędnik administracji skarbowej przez niego wyznaczony.
- (2) Ilekroć wydział wojewódzki jest powołany do rozstrzygania lub opiniowania spraw, wchodzących w zakres administracji zdrowia publicznego lub innych działów administracji, wymienionych w art. 27, a w urzędzie wojewódzkim są dla tych działów administracji zorganizowane osobne wydziały, oddziały lub przydzieleni specjaliści referenci fachowi, wówczas jako drugiego urzędnika w wydziale wojewódzkim (art. 48 ust. 1 lit. b) powołuje wojewoda kierownika właściwego wydziału lub oddziału, względnie referenta fachowego.
- (3) Gdy nie zachodzi żaden z wypadków przewidzianych w poprzednich ustępach, ani wypadek

przewidziany w art. 119 ust. 2, miejsce drugiego członka według art. 48 ust. 1 lit. b) zajmuje drugi urzędnik z działu spraw wewnętrznych wyznaczony przez wojewodę.

Art. 52.

- (1) Posiedzenia wydziału wojewódzkiego zwołuje wojewoda w miarę potrzeby.
- (2) Do prawomocności uchwał wymagana jest obecność przewodniczącego lub jego zastępcy i co najmniej 2 członków, a w szczególności jednego z urzędników wymienionych w ust. 1 lit. b) art. 48 oraz jednego członka spośród wymienionych w ust. 1 lit. c) art. 48.
- (3) Uchwały zapadają większością głosów obecnych członków wydziału; w razie równości głosów rozstrzyga to zdanie, za którym głosował przewodniczący.

Art. 53.

- (1) Jeżeli wydział wojewódzki ma powziąć uchwałę w jednej ze spraw wymienionych w art. 55, a dotyczącą związku samorządowego, do którego organów należy członek wydziału wojewódzkiego, wtedy członek ten nie bierze udziału w obradach i głosowaniu.
- (2) Gdyby z powodu określonego w ust. 1 nie było przepisane kompletu, wojewoda w miejsce wyłączonego członka wydziału powoła jego zastępcę.
- (3) Analogicznie postąpi wojewoda, gdy w sprawie jest bezpośrednio i osobiście zainteresowany członek wydziału lub jego krewny albo powinowaty do czwartego stopnia włącznie, a w wypadku przewidzianym w art. 55 p. 3, jeżeli członek wydziału brał udział w wydawaniu zaskarżonej decyzji jako członek kolegium powiatowego.

Art. 54.

Wydział wojewódzki ma głos doradczy w przypadkach, przewidzianych przez przepisy obowiązujące, jako też we wszystkich sprawach, które wojewoda wydziałowi do zaopiniowania przekaze.

Art. 55.

- Jeżeli z ustaw wydanych po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego nie wynika inaczej, wydział wojewódzki współdziała z głosem stanowczym stosownie do postanowień rozporządzenia niniejszego względnie innych przepisów prawnych, a w szczególności w sprawach dotyczących:
- 1) zatwierdzania uchwał organów związków samorządowych w takim zakresie, w jakim prawo to przysługuje według przepisów wojewodzie samemu lub wojewodzie w porozumieniu z dyrektorem izby skarbowej;
  - 2) rozstrzygania w toku instancji odwołań od orzeczeń i zarządzeń organów związków samorządowych, o ile według przepisów rozstrzyganie takich odwołań służy wojewodzie;
  - 3) rozstrzygania odwołań w toku instancji od orzeczeń i zarządzeń, które w niższej instancji zostały lub powinny być wydane przy udziale kolegium, o ile według obowiązujących przepisów takie odwołanie jest dopuszczalne;

4) sprawowania nadzoru nad samorządem terytorialnym w takim zakresie, w jakim według przepisów nadzór ten należy do wyłącznej kompetencji wojewody, z wyłączeniem bieżących czynności nadzorczych o charakterze przygotowawczym, ogólnych zarządzeń instrukcyjnych oraz stosowania środków przymusowych o charakterze porządkowym;

5) orzekania we wszystkich sprawach, które w myśl dotychczasowych przepisów są lub mogą być przekazane decyzji wojewody w zastępstwie organów samorządu wojewódzkiego;

6) orzekania we wszystkich sprawach zastrzeżonych przez ustawy i rozporządzenia wyraźnie wydziałowi wojewódzkiemu;

7) określania sposobu wykonywania uchwał rady wojewódzkiej w sprawach, w których ona współdziała z głosem stanowczym.

Art. 56.

(1) Z chwilą zorganizowania wydziału wojewódzkiego ustaje wspomniany w p. 1 art. 55 obowiązek wojewody porozumiewania się z dyrektorem izby skarbowej, z wyjątkiem wypadku przewidzianego w art. 57.

(2) Ilekroć wydział wojewódzki współdziała w zatwierdzaniu uchwał organów samorządowych w sprawie wysokości danin komunalnych, wolno dyrektorowi izby skarbowej, względnie wyznaczonemu przezeń urzędnikowi administracji skarbowej (art. 51 ust. 1), zgłosić na odnośnym posiedzeniu wydziału wojewódzkiego na ręce przewodniczącego sprzeciw przeciwko uchwale wydziału, która, zdaniem jego, jest sprzeczna z interesem Skarbu Państwa. Sprzeciw wstrzymuje wykonanie uchwały.

(3) Sprzeciw rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 57.

(1) Jeżeli z jakiegokolwiek bądź powodu wydział wojewódzki jest niezorganizowany, albo posiedzenie wydziału nie dojdzie do skutku z braku przepisane go kompletu członków a zwłoka zagraża interesowi publicznemu, albo jeżeli wydział mimo wezwania nie poweźmie ostatecznej uchwały lub też gdy zachodzi konieczność terminowego rozpatrzenia sprawy, a posiedzenie wydziału wojewódzkiego nie może być ze względów technicznych zwołane w terminie, wojewoda wydaje decyzję samodzielnie, bez udziału wydziału wojewódzkiego. W tym ostatnim przypadku wojewoda jest obowiązany decyzję swą podać wydziałowi wojewódzkiemu na najbliższym posiedzeniu do wiadomości. O ile wydział wojewódzki nie zgodzi się z decyzją wojewody, rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych.

(2) Przy zatwierdzaniu uchwał związków samorządowych w sprawie wysokości danin wojewoda w przypadkach przewidzianych w ust. (1) winien porozumieć się z dyrektorem izby skarbowej. W razie różnicy zdań między wojewodą a dyrektorem izby skarbowej rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 58.

(1) Rada wojewódzka i wydział wojewódzki podejmują uchwały wyłącznie na podstawie stanu faktycznego ustalonego w aktach.

(2) Członkowie rady wojewódzkiej i wydziału wojewódzkiego są w wykonywaniu swoich funkcji niezależni i nie mogą być pociągani do odpowiedzialności za swoją działalność w radzie względnie wydziale, wchodzącą w zakres ich funkcji a zgodną z prawem i obowiązkami służby.

Art. 59.

(1) Decyzje wojewody, powzięte przy współudziale rady lub wydziału, wprowadza wojewoda w życie przy pomocy podległych sobie władz i urzędów.

(2) Uchwały rady i wydziału, naruszające obowiązujące przepisy, wojewoda winien zawiesić i przedłożyć bezzwłocznie do rozstrzygnięcia właściwemu ministrowi.

(3) Przepisy o środkach prawnych od decyzji wojewodów odnoszą się również do wypadków, w których decyzje te zostały wydane przy współudziale czynnika obywatelskiego stosownie do przepisów rozporządzenia niniejszego.

Art. 60.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych może rozwiązać radę wojewódzką względnie wydział wojewódzki przed upływem kadencji i zarządzić ponowne ich skompletowanie.

(2) Po rozwiązaniu rady wojewódzkiej a przed zebraniem się nowej, wszystkie sprawy, należące do zakresu działania rady wojewódzkiej, załatwia wydział wojewódzki, a gdy wydział jest rozwiązany — wojewoda samodzielnie. W wypadku rozwiązania wydziału wojewódzkiego sprawy, należące do zakresu działania wydziału, załatwia samodzielnie wojewoda z uwzględnieniem przepisu ust. 2 art. 57.

Art. 61.

(1) Członkowie rady wojewódzkiej oraz członkowie wydziału wojewódzkiego, pochodzący z wyboru, mają jedynie prawo do zwrotu kosztów podróży i poboru diet za dni posiedzeń według zasad przyjętych dla urzędników państwowych, pobierających uposażenie według grupy VI.

(2) Wydatki na diety i koszty podróży członków rady wojewódzkiej ponoszą te związki samorządowe, które ich wybrały. Koszty, związane z urzędowaniem członków wydziału wojewódzkiego pochodzących z wyboru, rozkłada wydział wojewódzki w równych częściach na wszystkie powiatowe związki samorządowe i miasta, wydzielone z ich obszaru na terenie województwa.

Art. 62.

(1) Każdy członek względnie tegoż zastępca, wybrany do rady wojewódzkiej lub wydziału wojewódzkiego, który, mimo należytego zawiadomienia o terminie posiedzenia rady względnie wydziału, nie jawi się na posiedzeniu bez usprawiedliwionej przyczyny, podlega grzywnie do stu złotych, którą nakłada wojewoda. Od orzeczenia wojewody, nakładającego grzywnę, nie ma odwołania.

(2) Nieusprawiedliwiona nieobecność na pięciu posiedzeniach rady względnie wydziału, albo też na trzech posiedzeniach, po sobie następujących, powoduje utratę mandatu.

Art. 63.

(1) Członkowie rad wojewódzkich oraz wydziałów wojewódzkich, pochodzący z wyboru, winni na posiedzeniu rady względnie wydziału złożyć w ręce wojewody przyrzeczenie w miejsce przysięgi, iż przestrzegać będą ustaw i wypełniać sumiennie swoje obowiązki.

(2) Bliższe przepisy o wyborach względnie powoływaniu członków rad wojewódzkich i wydziałów wojewódzkich oraz o trybie obradowania i urzędowania tych organów wyda Minister Spraw Wewnętrznych.

(3) W wypadkach, w których w myśl rozporządzenia niniejszego wojewoda uprawniony jest do decydowania z pominięciem właściwego kolegium (art. 47 ust. 2 i 57), winien on decyzję swoją podać do wiadomości kolegium na najbliższym posiedzeniu.

Rozdział IV.

Powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 64.

(1) Na czele powiatu stoi starosta powiatowy, mianowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

(2) Starosta powiatowy podlega pod względem osobowym, w granicach przepisów regulujących stosunki państwowej służby cywilnej, wojewodzie względnie Ministrowi Spraw Wewnętrznych, pod względem służbowym zaś — bezpośrednio wojewodzie.

Art. 65.

(1) Do starosty powiatowego stosuje się analogicznie postanowienia art. 9, 10 p. 1 i 2, 13, 21 ust. 2 i 22 ust. 2.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych może przekazywać do odwołania poszczególnym starostom niektóre lub wszystkie uprawnienia wojewodów, wynikające z art. 10 pkt 3 i 4, z art. 11, 12 ust. 1, z art. 14, 15, 24 oraz z art. 25 — o ile Rada Ministrów w uchwale, o której mowa w art. 25, nie zastrzeże powyższych uprawnień wyłącznie wojewodzie. Postanowienie art. 17 ma odpowiednie zastosowanie.

Art. 66.

(1) Uprawnienia z art. 12, nadane starostom, odnoszą się tylko do władz, urzędów i zakładów, mających swą siedzibę na obszarze powiatu, a nie podlegających bezpośrednio władzom centralnym.

(2) Jeżeli w wypadku przewidzianym w art. 11 nie dojdzie do uzgodnienia poglądów między starostą powiatowym a naczelnikiem odnośnego urzędu, starosta powiatowy przedkłada sprawę wojewodzie, który postępuje według przepisów art. 11.

(3) W wypadku przewidzianym w art. 26 ust. 1 starosta powiatowy jest uprawniony do bezpośredniego porozumiewania się z władzami równorzędnymi, z władzami wyższymi zaś — z reguły za pośrednictwem wojewody. Wyjątki od tej zasady ustali rozporządzenie Rady Ministrów. W wypadkach tych starosta powiatowy winien w każdym razie podać sprawę bezzwłocznie do wiadomości wojewodzie.

Art. 67.

(1) Do zakresu działania starosty powiatowego jako szefa administracji ogólnej należą wszystkie sprawy administracji państwowej na obszarze powia-

tu, o ile na mocy obowiązujących przepisów nie są zastrzeżone właściwości władz naczelnych, wojewody i innych władz rządowych, ani nie należą do zakresu działania powiatowych związków samorządowych, gmin miejskich i wiejskich, oraz sprawy, w których nie da się ustalić właściwości rzeczowej innej władzy, albo jeżeli obowiązujące przepisy przewidują właściwość władz już nie istniejących, a nie można ustalić, kto przejął ich uprawnienia.

(2) W zakresie spraw administracji ogólnej starosta powiatowy jest odpowiedzialnym wykonawcą zleceń wojewody oraz sprawuje analogicznie funkcje wymienione w art. 29 p. 2, 3 i 4.

(3) Stosunek starosty powiatowego do organów związków samorządowych normują osobne przepisy prawne.

Art. 68.

(1) Starosta powiatowy załatwia sprawy, należące do jego kompetencji, przy pomocy starostwa oraz przy pomocy innych podległych mu na obszarze powiatu władz, urzędów i organów.

(2) Starostę powiatowego zastępuje jeden z urzędników starostwa wyznaczony przez wojewodę.

Art. 69.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami wydaje przepisy ogólne, dotyczące wewnętrznej organizacji starostw i trybu ich urzędowania, z uwzględnieniem następujących zasad:

- a) łączenia w rękę poszczególnych referentów spraw jednorodnych pod względem prawnym i faktycznym;
- b) zastrzeżenia pewnych kategorii spraw, ze szczególnym uwzględnieniem spraw wojskowych i karno-administracyjnych, urzędnikom posiadającym specjalne przygotowanie;
- c) ustalenia zakresu odpowiedzialności urzędników poszczególnych kategorii i stanowisk ze specjalnym uwzględnieniem urzędników fachowych;
- d) zastępstwa starosty.

(2) Na podstawie tych ogólnych przepisów wojewoda ustala organizację podległych mu starostw, z uwzględnieniem warunków miejscowych.

Art. 70.

Z ważnych względów może Minister Spraw Wewnętrznych ustanowić w drodze rozporządzenia poza urzędową siedzibą starosty organ podległy starości powiatowemu, uprawniony do stałego spełniania na oznaczonym obszarze powiatu — pod nadzorem starosty powiatowego — określonych zadań z zakresu działania starosty powiatowego oraz wydawania w imieniu starosty samoistnych orzeczeń i zarządzeń ze skutkiem prawnym równym orzeczeniom i zarządzeniom starosty.

Art. 71.

(1) Dla ułatwienia urzędowania oraz utrzymania ścisłego wzajemnego stosunku między władzami administracyjnymi a ludnością, niektóre sprawy, określone bliżej dla każdego powiatu przez wojewodę, mogą być załatwiane okresowo poza miejscem urzędowej siedziby starosty powiatowego przez sta-

roste lub wyznaczonych przez wojewodę urzędników starostwa.

(2) Urzędnicy ci mogą być upoważnieni przez wojewodę do wydawania zarządzeń i orzeczeń za starostę powiatowego i ze skutkiem prawnym równym zarządzeniom i orzeczeniom starosty.

Art. 72.

Przepisy rozporządzenia niniejszego odnoszą się również do starosty morskiego oraz do Komisarza Rządu w Gdyni, ze zmianami wynikającymi z osobnych przepisów, dotyczących ich stanowiska i zakresu działania.

Art. 73.

(1) Miasta, liczące na podstawie powszechnego spisu ludności więcej niż 75.000 mieszkańców, tworzą odrębne powiaty miejskie dla celów administracji rządowej.

(2) O ile od powszechnego spisu ludności minie więcej aniżeli pięć lat, Minister Spraw Wewnętrznych może zezwolić na przeprowadzenie osobnego spisu ludności na obszarze gminy.

(3) Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia tworzyć wyjątkowo powiaty miejskie dla celów administracji rządowej z miast liczących mniej aniżeli 75.000 mieszkańców.

Art. 74.

Na czele powiatu miejskiego (art. 73) stoi starosta grodzki mianowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 75.

Funkcje starosty grodzkiego Minister Spraw Wewnętrznych może powierzyć staroście powiatowemu powiatu sąsiadującego z powiatem miejskim.

Art. 76.

(1) Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia przekazywać do odwołania wszystkie lub poszczególne funkcje starostów grodzkich zarządom w miastach, stanowiących samoistne powiaty dla celów administracji rządowej, o ile miasta te posiadają warunki zabezpieczające należyte sprawowanie tej administracji.

(2) Zarządy miejskie spełniają powyższe funkcje przy pomocy urzędników miejskich, którzy im w tym zakresie bezpośrednio podlegają.

Art. 77.

Rada Ministrów będzie ustalała w drodze rozporządzenia, w których miastach, wydzielonych jako osobne powiaty miejskie dla celów administracji rządowej, postanowienia art. 10 — 26 mają mieć zastosowanie do starostów grodzkich, do prezydentów tych miast, względnie innych osób (art. 75), o ile sprawują funkcje starostów grodzkich.

Art. 78.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi ministrami może w drodze rozporządzenia poruczać do odwołania wszystkim lub niektórym wydziałom powiatowym oraz zarządom miast wydzielonych z powiatowych związków samorządowych, wszystkie lub niektóre funkcje powiatowych władz administracji ogólnej w dziedzinach:

administracji drogowej (nie wyłączając dróg państwowych i wojewódzkich), administracji zdrowia publicznej, weterynaryjnej, budowlanej, opieki społecznej i pośrednictwa pracy oraz spraw wojskowych, jeżeli odnośnie powiatowe związki samorządowe i gminy miejskie zobowiążą się ustanowić odpowiednich funkcjonariuszów, których sposób przyjmowania i kwalifikacje określi rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

(2) Z chwilą przejścia powyższych funkcji wydziały powiatowe względnie zarządy miejskie mają obowiązek spełniać je tak długo, dopóki w drodze rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych, wydanego w porozumieniu z interesowanym ministrem, funkcje te nie zostaną im odjęte.

(3) Przepisy artykułu niniejszego nie naruszają postanowień art. 10 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr 6, poz. 32) w zakresie uprawnień Ministra Komunikacji do przekazywania poszczególnym gminom odcinków dróg w ich obrębie położonych.

Art. 79.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych władny jest wydawać w porozumieniu z interesowanymi ministrami potrzebne przepisy, dotyczące załatwiania spraw przekazanych w myśl art. 78.

(2) W sprawach tych w odniesieniu do miast mają zastosowanie postanowienia art. 48 i 68 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294).

Rozdział V.

Powiatowe organa kolegialne.

Art. 80.

Do współdziałania ze starostą powiatowym w wykonywaniu zadań administracji ogólnej powołany jest w zakresie ustalonym przez rozporządzenie niniejsze i przepisy specjalne, czynnik obywatelski, reprezentowany przez organa samorządu powiatowego.

Art. 81.

Do powiatowych organów kolegialnych mają analogiczne zastosowanie przepisy art. 44, 45, 46, 47, 52 ust. 1 i 3, 54, 57 ust. 1, 58, 59, 60, 61, 62 i 63 z tą zmianą, że radzie wojewódzkiej odpowiada rada powiatowa, wydziałowi wojewódzkiemu — wydział powiatowy, a wojewodzie — starosta. W przypadkach przewidzianych w art. 57 ust. 1 i w art. 59 ust. 2 rozstrzyga wojewoda.

Art. 82.

Wydział powiatowy współdziała z głosem stanowczym w wypadkach przewidzianych w ustawach.

Art. 83.

(1) Do trybu obradowania i urzędowania powiatowych organów kolegialnych mają zastosowanie przepisy obowiązujące w tej mierze w stosunku do organów samorządu powiatowego, o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej (art. 81).

(2) Minister Spraw Wewnętrznych władny jest wydawać w drodze rozporządzenia potrzebne przepisy szczegółowe.

Art. 84.

Przepisy rozdziału niniejszego mają analogiczne zastosowanie odnośnie do kolegiального współdziałania czynnika obywatelskiego w powiatowej administracji ogólnej sprawowanej w miastach, stanowiących powiaty miejskie dla celów administracji rządowej, z tą zmianą, że w miejsce rady powiatowej względnie wydziału powiatowego współdziałać będzie — w zależności od rodzaju spraw — z prezydentem miasta względnie starostą grodzkim (powiatowym), na ich wezwanie i pod ich przewodnictwem, kolegium powołane z członków rady miejskiej względnie magistratu.

Rozdział VI.

Miasto stołeczne Warszawa.

Art. 85.

Do czasu unormowania w drodze ustawy ustroju samorządu m. st. Warszawy, władzami administracji ogólnej na obszarze m. st. Warszawy są:

- 1) Komisarz Rządu na miasto st. Warszawę;
- 2) starostowie grodzcy;
- 3) w zakresie spraw określonych w art. 90 rozporządzenia niniejszego — zarząd miejski.

Art. 86.

(1) Przepisy rozporządzenia niniejszego, dotyczące stanowiska i zakresu działania wojewodów, mają analogiczne zastosowanie do Komisarza Rządu, z wyjątkiem postanowień art. 40 — 63.

(2) Przepisy art. 10—26, z wyjątkiem art. 20 ust. 1 lit. a) nie mają zastosowania do rządowych władz i organów centralnych.

Art. 87.

Rada Ministrów w drodze rozporządzenia dzieli dla celów administracji ogólnej obszar m. st. Warszawy na powiaty grodzkie.

Art. 88.

Na czele administracji ogólnej w powiatach grodzkich stoją starostowie grodzcy mianowani przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 89.

(1) Przepisy rozporządzenia niniejszego, dotyczące stanowiska i zakresu działania starostów powiatowych, mają analogiczne zastosowanie do starostów grodzkich w m. st. Warszawie, z wyjątkiem postanowień art. 80 — 84.

(2) Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia, w jakim zakresie postanowienia art. 10 — 26 będą miały zastosowanie do starostów grodzkich.

Art. 90.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi ministrami może poruczać zarządowi miejskiemu w m. st. Warszawie działy administracji wymienione w art. 78, z tym zastrzeżeniem, że poruczenie to może dotyczyć sprawowania administracji zarówno w instancji powiatowej, jak wojewódzkiej.

(2) W tych przypadkach stosuje się odpowiednio postanowienia art. 78 i 79.

Rozdział VII.

Województwa: poznańskie i pomorskie.

Art. 91.

Przepisy rozporządzenia niniejszego obowiązują na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego ze zmianami, wynikającymi z postanowień art. 92 — 107 tego rozporządzenia oraz innych przepisów prawnych.

Art. 92.

(1) Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego nie tworzy się rad wojewódzkich. Ilekroć przepisy rozporządzenia niniejszego względnie inne przepisy prawne mówią o właściwości rad wojewódzkich, wchodzi w miejsce tych rad sejmiki wojewódzkie, o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej.

(2) Sprawozdanie, o którym mowa w art. 45, wojewoda składa sejmikowi wojewódzkiemu.

Art. 93.

(1) Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego zadania wydziałów wojewódzkich, o których mowa w rozporządzeniu niniejszym, spełniają istniejące obecnie w tych województwach wydziały wojewódzkie wojewódzkich związków komunalnych.

(2) Wydziały te współdziałają w zakresie administracji ogólnej w sposób określony przez rozporządzenie niniejsze (art. 98).

Art. 94.

(1) Do czasu ustalenia organizacji sądownictwa administracyjnego na całym obszarze Rzeczypospolitej istniejące na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego wojewódzkie sądy administracyjne i wydziały powiatowe (miejskie) spełniają nadal funkcje sądów administracyjnych.

(2) Rozporządzenie niniejsze nie narusza organizacji, właściwości i postępowania specjalnych sądów administracyjnych (górnicznych, kultury leśnej itd.).

Art. 95.

Właściwość wymienionych w art. 94 ust. 1 sądów administracyjnych obejmuje od chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego — w ramach przepisów prawnych obowiązujących na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego, orzecznictwo:

1) w sprawach, wymienionych w ust. 2 § 54 ustawy z dnia 30 lipca 1883 r. o ogólnej administracji kraju (Zb. u. pr. str. 195);

2) w sprawach rozstrzyganych przez wydziały powiatowe (miejskie) i wojewódzkie sądy administracyjne w postępowaniu uchwałowym na podstawie ustnej rozprawy, o ile rozprawę taką sąd uzna za konieczną ze względu na wyraźny przepis prawny lub ze względu na prawo strony;

3) w sprawach, w których według dotychczasowych przepisów przysługiwało prawo wyboru środków prawnych w postępowaniu spornym lub innym;

4) w sprawach, w których orzecznictwo tych sądów zastrzegają inne przepisy prawne.

Art. 96.

(1) Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego wszystkie sprawy:

- a) które były dotychczas załatwiane przez wydziały powiatowe (miejskie) jako sądy administracyjne oraz wojewódzkie sądy administracyjne, a stosownie do art. 95 nie będą podlegały ich orzecznictwu;
- b) które były załatwiane w drodze postępowania uchwałowego, o ile nie chodzi o sprawy określone w art. 95 p. 2, wreszcie
- c) które są wymienione w art. 55 i 82, o ile w myśl art. 95 nie należą do kompetencji wspomnianych pod lit. a) ustępu niniejszego sądów administracyjnych lub w myśl przepisów prawnych, wydanych po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego, do kompetencji wojewody samego —

należą od wejścia w życie rozporządzenia niniejszego do zakresu działania wydziałów wojewódzkich względnie wydziałów powiatowych, jako kolegiów współdziałających z wojewodami i starostami w sprawowaniu czynności administracji ogólnej w sposób określony w rozporządzeniu niniejszym.

(2) W miastach, w których istnieją wydziały miejskie jako sądy administracyjne, wydziały te uchwalają w zakresie właściwości wydziałów powiatowych.

(3) W miastach, nie wydzielonych z powiatowych związków samorządowych, przechodzi właściwość zarządów miejskich jako władz uchwałowych na właściwe wydziały powiatowe.

Art. 97.

Uchyla się postanowienia art. 1 rozporządzenia Ministra b. dzielnicy pruskiej z dn. 21 lutego 1920 r., dotyczące utworzenia wojewódzkich rad administracyjnych oraz wojewódzkich sądów administracyjnych (Dz. Urz. Min. b. dz. pr. Nr 10, poz. 81); dotychczasowe kompetencje wojewódzkich rad administracyjnych przechodzą w granicach oznaczonych postanowieniami rozporządzenia niniejszego na wydziały wojewódzkie.

Art. 98.

(1) Funkcje, wynikające z przepisów rozporządzenia niniejszego, wydziały wojewódzkie na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego spełniają za pośrednictwem osobnych izb wydziałów wojewódzkich (izb wojewódzkich), w których skład wchodzi trzech członkowie oraz ich zastępcy wybierani przez wydział wojewódzki w głosowaniu stosunkowym spośród mieszkańców województwa, posiadających prawo wybieralności do sejmiku wojewódzkiego.

(2) Do składu izby wojewódzkiej w charakterze jej członków lub zastępców nie można powoływać łącznie więcej niż 2 członków wydziału i sejmiku wojewódzkiego. W razie wyboru liczby większej o pierwszeństwie prawa do uzyskania mandatu decyduje większa ilość lat pracy w służbie publicznej w Państwie Polskim, o prawie zaś do mandatu przy jednakowej ilości lat pracy rozstrzyga los.

(3) W skład izb wojewódzkich wchodzi ponadto wojewoda oraz dwaj inni urzędnicy państwowi, z których jednego wyznacza i odwołuje Minister Spraw Wewnętrznych, drugiego zaś powołuje się przy analogicznym zastosowaniu zasad określonych w art. 51 i art. 119 ust. 2.

(4) W wypadku przewidzianym w ustępie ostatnim art. 51 miejsce drugiego członka według art. 48 ust. 1 lit. b) zajmuje sędzia właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego, powołany przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

(5) Obradom izb przewodniczy wojewoda względnie wicewojewoda.

(6) Dla członków izby wojewódzkiej, wyznaczonych przez właściwe władze, będą w ten sam sposób powoływani zastępcy.

Art. 99.

(1) Postępowanie przed wymienionymi w art. 94 sądami administracyjnymi odbywa się według przepisów o postępowaniu spornoadministracyjnym, przed izbami zaś wojewódzkimi i przed wydziałami powiatowymi (miejskimi; art. 96 i 98)—według przepisów o postępowaniu uchwałowym oraz według przepisów rozporządzenia niniejszego.

(2) Z chwilą zorganizowania izb wojewódzkich obowiązują na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego przepisy art. 56 rozporządzenia niniejszego.

(3) Wydatki, połączone z urzędowaniem izb wojewódzkich (art. 61), ponoszą właściwe wojewódzkie związki komunalne.

(4) Grzywny, ściągane na mocy art. 62, stanowią dochód wojewódzkich związków komunalnych.

Art. 100.

(1) Decyzje wojewodów, powzięte w II instancji przy udziale izb wojewódzkich, są ostateczne.

(2) Przeciw decyzjom powziętym w I instancji, o ile w myśl obowiązujących przepisów nie są ostateczne, służy odwołanie do właściwego ministra, a w sprawach dotyczących nadzoru nad samorządem — w każdym razie do Ministra Spraw Wewnętrznych.

(3) Środki prawne w postępowaniu uchwałowym, które przysługiwały dotychczas od uchwał wydziałów powiatowych do wojewódzkich sądów administracyjnych, wnosi się do izb wojewódzkich, które podejmują co do nich ostateczne uchwały.

Art. 101.

Obowiązujące na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego przepisy prawne, które uprawniają do wyboru środków prawnych w postępowaniu spornym lub jakimkolwiek innym, pozostają bez zmiany.

Art. 102.

(1) Znosi się przewidziane w przepisach obowiązujących na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego osobne kolegialne urzędy wojewódzkie. Kompetencje zebrań plenarnych lub wydziałowych tych urzędów przechodzą na wojewodów.

(2) Zasady ogólne organizacji urzędów wojewódzkich, zawarte w rozdziale II rozporządzenia niniejszego, obowiązują również w województwach: poznańskim i pomorskim.

Art. 103.

(1) Na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego lekarze powiatowi i lekarze weterynaryjni podlegają starostom i wchodzi w skład starostw.

(2) Okręgi służbowe wymienionych organów mogą obejmować jeden lub kilka powiatów, nie mogą jednak obejmować części różnych powiatów. W tych wypadkach do organów tych mają zastosowanie przepisy ust. 2 art. 3.

(3) W sprawie stosunku powiatowych władz administracji ogólnej do osobnych urzędów i organów b. administracji robót publicznych ma zastosowanie art. 118 rozporządzenia niniejszego.

Art. 104.

Do czasu wydania ogólnej ustawy, regulującej sprawy podziału administracyjnego Państwa, Minister Spraw Wewnętrznych po wysłuchaniu zainteresowanych związków samorządowych może dokonywać na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego zmian granic gmin wiejskich oraz miast nie stanowiących odrębnych powiatów miejskich dla celów administracji rządowej, tworzyć nowe bądź znosić istniejące. Zmiany granic powiatów oraz miast, stanowiących odrębne powiaty miejskie dla celów administracji rządowej, tworzenie nowych oraz znoszenie istniejących, dokonywane będą drogą rozporządzeń Rady Ministrów wydawanych na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych po wysłuchaniu zainteresowanych związków samorządowych.

Art. 105.

(1) Zmiany w podziale dla celów administracji ogólnej pociągają za sobą tym samym odpowiednie zmiany obszarów odnośnych jednostek samorządu terytorialnego.

(2) Sposób rozdzielania majątku i ustalania obowiązku zainteresowanych związków samorządowych regulują osobne przepisy.

Art. 106.

Do wojewódzkich sądów administracyjnych w województwach: poznańskim i pomorskim odnoszą się tylko uprawnienia wojewodów przewidziane w art. 13, 16, 17 i 19, przewidziane zaś w art. 12 — o tyle, o ile nie dotyczą funkcji orzeczniczych tych sądów.

Art. 107.

Stosunek władz administracji ogólnej do urzędów ubezpieczeń społecznych na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego pozostaje bez zmiany.

Rozdział VIII.

Wydawanie rozporządzeń i wykonywanie zarządzeń.

Art. 108.

Wojewodowie i Komisarz Rządu na m. st. Warszawę mają prawo wydawania:

1) rozporządzeń wykonawczych:

a) w wypadkach, w których poszczególne ustawy lub wydane na ich podstawie rozporządzenia wyraźnie wojewodom to prawo nadają;

b) w wypadkach, w których ustawy i rozporządzenia poruczają ogólnie wykonanie ministrom, których organami w odnośnym przedmiocie są władze administracji ogólnej — w zakresie spraw, które minister w drodze rozporządzenia wojewodom do uregulowania przekaże;

2) rozporządzeń porządkowych w celu ochrony bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego w wypadkach nie unormowanych osobnymi przepisami prawnymi.

Art. 109.

Rozporządzeniami porządkowymi, o których mowa w p. 2 art. 108, można — z mocą obowiązującą na całym obszarze lub na części województwa — nakazać lub zakazać pewnych czynności, jeśli zachodzi prawdopodobieństwo, że działania lub zaniechania wywołają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia lub mienia obywateli, albo naruszają spokój lub porządek publiczny.

Art. 110.

(1) Rozporządzenia porządkowe wydaje wojewoda za uprzednią zgodą wydziału wojewódzkiego. W wypadkach nie dopuszczających zwłoki wojewoda jest uprawniony do wydawania rozporządzeń porządkowych także przed uzyskaniem zgody wydziału wojewódzkiego; jeżeli jednak wojewoda nie uzyska zgody wydziału wojewódzkiego w ciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia rozporządzenia, albo też jeżeli wydział wojewódzki zgody odmówi — rozporządzenie traci moc obowiązującą.

(2) Wojewoda może uchylić względnie zmienić rozporządzenie porządkowe tylko za zgodą wydziału wojewódzkiego.

(3) Rozporządzenie porządkowe wojewoda ogłasza w Dzienniku Wojewódzkim.

(4) Minister Spraw Wewnętrznych może uchylić rozporządzenia porządkowe wydawane przez wojewodów.

Art. 111.

W rozporządzeniu wydanym w myśl art. 108 należy powołać:

1) w wypadku przewidzianym w p. 1 lit. a) art. 108 — upoważnienie, zawarte w odnośnym przepisie prawnym;

2) w wypadku przewidzianym w p. 1 lit. b) art. 108 — upoważnienie, zawarte w rozporządzeniu niniejszym, przepisy wykonawcze, zawarte w odnośnej ustawie, i wydane już rozporządzenie wykonawcze ministra;

3) w wypadku przewidzianym w p. 2 art. 108 — upoważnienie, zawarte w rozporządzeniu niniejszym.

Art. 112.

(1) Przekroczenie rozporządzeń wojewody (komisarza rządu) wydanych na zasadzie art. 108 p. 2 rozporządzenia niniejszego ulega karze grzywny do pięciuset złotych lub karze aresztu do 14 dni, albo obu tym karom łącznie.

(2) W orzeczeniu skazującym władza administracyjna oznaczy karę aresztu zastępczego na wypadek nieściągalności grzywny.

(3) Do orzekania o czynach karalnych według postanowień artykułu niniejszego powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

(4) Odwołanie się do sądu nie wstrzymuje wykonania kary; kary pozbawienia wolności nie wolno jednak wykonać bez zgody oskarżonego przed prawomocnością orzeczenia.

Art. 113.

(1) Postanowienia rozdziału niniejszego nie naruszają obowiązujących przepisów prawnych, które władzom administracji ogólnej przyznają uprawnienia dalej idące, aniżeli te, o których mowa w art. 108, 109, 110 i 112.

(2) Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego zamiast przepisów zawartych w art. 108 p. 2 i 109 pozostają w mocy przepisy dotychczasowe.

Rozdział IX.

Przepisy przejściowe.

Art. 114.

Do wojewódzkich organów kolegialnych, wymienionych w art. 40 i 41, należą funkcje b. rad wojewódzkich na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, warszawskiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogrodzkiego i wileńskiego.

Art. 115.

(1) W miastach, w których w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego organa miejskie sprawują funkcje powiatowej administracji ogólnej, winny one funkcje te sprawować nadal, dopóki Rada Ministrów w drodze osobnego rozporządzenia inaczej nie postanowi. To samo dotyczy organów rządowych, które w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego sprawują w tych miastach wszystkie lub niektóre funkcje administracji ogólnej. Organa te otrzymują tytuł i stanowisko starostów grodzkich.

(2) Odnośnie do kolegiального współdziałania czynnika obywatelskiego w powiatowej administracji ogólnej sprawowanej przez organa miejskie, wymienione w poprzednim ustępie, znajduje analogiczne zastosowanie przepis art. 84.

Art. 116.

(1) Właściwi ministrowie w sprawach, należących do bezpośredniego zakresu działania wojewodów (art. 27), są uprawnieni zastrzeżone im dotychczas decyzje przekazywać w drodze rozporządzeń wojewodom oraz Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę, decyzje zaś, zastrzeżone dotychczas wojewodom, przekazywać starostom powiatowym, starostom grodzkim oraz innym władzom administracji ogólnej.

(2) Właściwi ministrowie są również uprawnieni do przekazywania Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę decyzji, zastrzeżonych z reguły starostom.

Art. 117.

(1) Do urzędników fachowych w rozumieniu art. 34 zalicza się w szczególności: w dziale administracji opieki społecznej: naczelników wydziałów względnie kierowników oddziałów dla tych spraw w

urzędach wojewódzkich oraz wojewódzkich inspektorów opieki społecznej; w dziale zaś b. administracji robót publicznych:

- a) funkcjonariuszów pomocniczych, przydzielonych do załatwiania spraw przy budowie i utrzymaniu budowli publicznych naziemnych, wodnych i drogowych;
- b) funkcjonariuszów opłacanych z kredytów budowlanych.

(2) Wszyscy urzędnicy, załatwiający we władzach administracji ogólnej sprawy administracji rolnictwa i reform rolnych, z wyjątkiem urzędników kancelaryjnych, są urzędnikami fachowymi w rozumieniu art. 33 rozporządzenia niniejszego.

Art. 118.

W zakresie b. administracji robót publicznych dotychczasowy stosunek powiatowych władz administracji ogólnej do osobnych urzędów i organów technicznych pozostaje bez zmiany do czasu ich zespolenia w drodze rozporządzenia właściwego ministra, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 119.

(1) Począwszy od dnia 9 września 1928 r. należą do właściwości wojewódzkich i powiatowych organów kolegialnych (art. 40, 41 i 80) — z zastrzeżeniem zmian wynikających z przepisów późniejszych — uprawnienia kolegiów (rad, komisji, ciał doradczych itd.), które w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego współdziałały na obszarze województw i powiatów przy udziale czynnika obywatelskiego z głosem opiniodawczym lub stanowczym w wykonywaniu zadań administracji ogólnej, a nie zostały wyraźnie utrzymane w mocy w rozporządzeniach Rady Ministrów z 29 sierpnia, 5 i 6 września 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 81, poz. 708 — 711).

(2) W celu wykonania przepisów artykułu niniejszego Rada Ministrów jest władna wydać potrzebne przepisy przechodnie i wykonawcze. W szczególności, w związku z przekazaniem czynności poszczególnych kolegiów wydziałom wojewódzkim, Rada Ministrów może określić, jaki urzędnik winien uczestniczyć w odnośnych obradach wydziału wojewódzkiego w miejsce drugiego członka według art. 48 ust. 1 lit. b) rozporządzenia niniejszego.

(3) Przepisy artykułu niniejszego nie mają zastosowania do wojewódzkich rad wodnych.

Art. 120.

(1) Z dniem 21 sierpnia 1928 r. są skasowane wszystkie dzienniki urzędowe, wychodzące na obszarze województw względnie powiatów, z wyjątkami określonymi w §§ 7 i 8 rozporządzenia Rady Ministrów z 5 lipca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 72, poz. 648).

(2) Na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego wszelkie zarządzenia i obwieszczenia, które na mocy istniejących przepisów prawnych były ogłaszane w Orędowniku Publicznym Dziennika Urzędowego Województwa, winny być odtąd ogłaszane w Dzienniku Wojewódzkim.

(3) Artykuły: 38 i niniejszy nie dotyczą ogłoszeń płatnych, które według dotychczasowych przepisów są zamieszczane w publikacjach urzędowych.

Art. 121.

(1) Minister Spraw Wewnętrznych jest uprawniony do występowania z inicjatywą wobec właściwych ministrów oraz Rady Ministrów w sprawie rozporządzeń, o których mowa w art. 116, 119 i 120.

(2) O ile właściwy minister nie wyrazi swojej zgody, decyduje Rada Ministrów.

Art. 122.

(1) Sprawy, będące w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w toku postępowania, nie zakończone w danej instancji, winny być załatwione w tejże instancji przy zastosowaniu dotychczas obowiązujących przepisów.

(2) W dalszym postępowaniu, prowadzonym w toku instancji, należy do spraw tych pod względem rodzaju postępowania, właściwości władz i dopuszczalności środków prawnych, stosować przepisy rozporządzenia niniejszego.

(3) Jeżeli orzeczenie względnie uchwała, wydane w danej instancji, zostały doręczone przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, a środek prawny do dalszej instancji nie został jeszcze wniesiony—należy postępować tak, jak gdyby orzeczenie względnie uchwała danej instancji zostały wydane i doręczone w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 123.

Niezależnie od uprawnień, nadanych Radzie Ministrów względnie ministrom w poszczególnych

artykułach rozporządzenia niniejszego, a dotyczących jego wykonania, Rada Ministrów ma prawo wydawać w drodze rozporządzenia przepisy uzgadniające, przejściowe i wykonawcze, które okażą się niezbędne dla wprowadzenia w życie organizacji władz administracji ogólnej, przewidzianej w rozporządzeniu niniejszym, i przystosowania dotychczasowego zakresu działania, organizacji i kompetencji władz i urzędów, sprawujących obecnie funkcje administracji ogólnej, do nowej organizacji, w rozporządzeniu niniejszym przewidzianej.

Rozdział X.

Przepisy końcowe.

Art. 124.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, co do spraw, o których mowa w pkt 1 art. 10 rozporządzenia niniejszego — Prezesowi Rady Ministrów, a co do orzecznictwa karnego — Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 125.

(1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia i obowiązuje na obszarze całej Rzeczypospolitej, z wyjątkiem województwa śląskiego.

(2) Równocześnie tracą moc wszelkie przepisy prawne, wydane w sprawach uregulowanych rozporządzeniem niniejszym, o ile są sprzeczne z jego postanowieniami.